

Tämä on Energiaviraston sähköisesti allekirjoittama asiakirja.

Detta är ett dokument som har signerats elektroniskt av Energimyndigheten.

This is a document that has been electronically signed by the Energy Authority.

Asiakirjan päivämäärä on: 27.05.2022

Dokumentet är daterat: 27.05.2022

The document is dated: 27.05.2022

Esittelijä / Föredragande / Referendary

Nimi / Namn / Name: Henri Hämäläinen

Pvm / Datum / Date: 27.05.2022

Ratkaisija / Beslutsfattare / Decision-maker

Nimi / Namn / Name: Simo Nurmi

Pvm / Datum / Date: 27.05.2022

Tämä asiakirja koostuu seuraavista osista:

- Kansilehti (tämä sivu)
- Alkuperäinen asiakirja tai alkuperäiset asiakirjat [Allekirjoitettu asiakirja alkaa seuraavalta sivulta. >](#)

Detta dokument består av följande delar:

- Titelblad (denna sida)
- Originaldokument [Det signerade dokumentet börjar på nästa sida. >](#)

This document contains:

- Front page (this page)
- The original document(s) [The signed document follows on the next page >](#)

Päätös rajat ylittävästä osallistumisesta Suomen tehoreservijärjestelmään

Selostus asiasta

Energiaviraston tehtävänä on Lain sähköntuotannon ja -kulutuksen välistä tasapainoa varmistavasta tehoreservistä (2011/117, jäljempänä tehoreservilaki) 4 §:n mukaan määrittää tarvittava tehoreservin määrä vähintään kahden vuoden välein ja järjestää reservin hankinta 5 §:n mukaisesti vuosittain.

Tehoreservilain 5 §:n mukaan Energiaviraston on määriteltävä hankinnan toteuttamiseksi, onko käsillä teknisiä ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/943 sähkön sisämarkkinoista (jäljempänä myös sähkömarkkina-asetus) 26 artiklan mukaisia edellytyksiä rajat ylittävälle kapasiteetin tarjoamiselle Ahvenanmaan maakunnassa, Ruotsissa, Virossa tai Norjassa sijaitsevilta laitoksilta.

Energiavirasto määrittää tällä päätöksellä ennen hankintamenettelyn käynnistämistä, voidaanko Suomen tehoreservijärjestelmään hyväksyä edellä tehoreservilain 5 §:ssä mainituissa maissa sijaitsevia laitoksia.

Asiaan liittyvä lainsäädäntö

Laki sähköntuotannon ja -kulutuksen välistä tasapainoa varmistavasta tehoreservistä (2011/117, jäljempänä myös tehoreservilaki)

Tehoreservilain 1 §:n 1 momentin mukaan lain tarkoituksena on sähkön toimitusvarmuuden tason turvaaminen sähkönkulutuksen huippujen ja merkittävien sähköntuotannon ja -tuotannon häiriöiden aikana sekä luoda edellytykset sähköntuotannon ja -kulutuksen välistä tasapainoa varmistavan tehoreservin tarpeen arvioinnille ja tehoreservin ylläpitämiselle Suomen sähköjärjestelmässä.

Tehoreservilain 1 §:n 2 momentin mukaan tehoreservin hankinta on pyrittävä järjestämään siten, että tehoreservijärjestelmään valikoituvat parhaiten tehoreserviksi soveltuvat voimalaitosyksiköt, energiavarastot ja sähkönkulutuksen joustoon kykenevät kohteet ja että tehoreservijärjestelmä toteutetaan taloudellisesti ja suunnitelmallisesti mahdollisimman tarkoituksenmukaisena kokonaisuutena ympäristönäkökohdat huomioon ottaen.

Tehoreservilain 4 §:n 1 momentin mukaan Energiaviraston tehtävänä on määrittää tarvittava tehoreservin määrä vähintään kahden vuoden välein.

Tehoreservilain 5 §:n 1 momentin mukaan Energiavirasto voi hyväksyä tehoreservijärjestelmään viraston määrittämän tehoreservin tarpeen edellyttämän määrän vaatimukset täyttäviä voimalaitosyksiköitä, energiavarastoja ja sähkönkulutuksen joustoon kykeneviä kohteita. Ahvenanmaan maakunnassa, Ruotsissa, Virossa ja Norjassa sijaitseva voimalaitosyksikkö, energiavarasto tai sähkönkulutuksen joustoon kykenevä kohde voidaan hyväksyä tehoreserviin, jos Energiavirasto arvioi,

että osallistuminen on teknisesti mahdollista ja sähkömarkkina-asetuksen¹ 26 artiklassa säädetty edellytykset täyttyvät.

Tehoreservilain 5 §:n 2 momentin mukaan Energiaviraston tehtävänä on laatia tehoreservin hankinnan ehdot sekä järjestää tehoreservin hankinta niiden pohjalta vuosittain.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/943 sähkön sisämarkkinoista (jäljempänä myös sähkömarkkina-asetus)

Sähkömarkkina-asetuksen 26(1) artiklan mukaan muiden kapasiteettimekanismien kuin strategisten reservien ja, jos se on teknisesti mahdollista, strategisten reservien on oltava avoimia toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevien kapasiteetin tarjoajien suoralle rajat ylittävälle osallistumiselle tässä artiklassa säädetyn edellytyksin.

Sähkömarkkina-asetuksen 26(4) artiklan mukaan rajat ylittävä osallistuminen kapasiteettimekanismeihin ei saa muuttaa alueiden välisiä suunnitelmia eikä fyysisiä virtauksia jäsenvaltioiden välillä tai muulla tavoin vaikuttaa näihin suunnitelmiin tai fyysisiin virtauksiin. Nämä suunnitelmat ja virtaukset on määritettävä pelkästään 16 artiklan mukaisen kapasiteetin jakamisen tulosten perusteella.

Sähkömarkkina-asetuksen 26(5) artiklan mukaan kapasiteetin tarjoajien on voitava osallistua useampaan kuin yhteen kapasiteettimekanismiin. Jos kapasiteetin tarjoajat osallistuvat useampaan kuin yhteen kapasiteettimekanismiin samalla toimitusjaksolla, niiden on osallistuttava siinä määrin, että voidaan ottaa huomioon yhteensiitännän odotettavissa oleva käytettävyyden ja järjestelmän niukkuustilanteen todennäköisyys mekanismia soveltavan sähköjärjestelmän ja sellaisen sähköjärjestelmän välillä, jossa ulkopuolinen kapasiteetti sijaitsee, 11 kohdan a alakohdassa tarkoitetun menetelmän mukaisesti.

Sähkömarkkina-asetuksen 26(6) artiklan kapasiteetin tarjoajia on vaadittava suorittamaan epäkäytettävyyksmaksuja, jos niiden kapasiteetti ei ole käytettävissä. Jos kapasiteetin tarjoajat osallistuvat useampaan kuin yhteen kapasiteettimekanismiin samalla toimitusjaksolla, niitä on vaadittava suorittamaan useampia moninkertaisia epäkäytettävyyksmaksuja, elleivät ne kykene täyttämään useampia moninkertaisia sitoumuksia.

Asian valmistelu

Fingrid Oyj:n lausunto

Energiavirasto pyysi 2.2.2022 järjestelmävaltaavalla kantaverkonhaltijalta Fingrid Oyj:ltä (jäljempänä Fingrid) lausuntoa siitä, onko rajat ylittävä osallistuminen Suomen tehoreservijärjestelmään tehoreservilain 5§:ssä määritellyistä maista teknisesti mahdollista ja millä edellytyksillä. Fingrid toimitti lausuntonsa Energiavirastolle 22.2.2022

Fingrid toteaa lausunnossaan, että se tarjoaa kaiken mahdollisen käytettävissä olevan siirtokapasiteetin sähkömarkkinoiden käytettäväksi. Manner-Suomen mahdolliset tehovajetilanteet pyritään aina ensisijaisesti hoitamaan markkinaehtoisesti ja

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/943 sähkön sisämarkkinoista.

tehoreservin käyttöönotto on vasta viimeinen mekanismi tehovajetilanteen korjaamiseksi. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/943 sähkön sisämarkkinoista artiklan 26(4) mukaan rajat ylittävä osallistuminen kapasiteettimekanismeihin ei saa muuttaa alueiden välisiä suunnitelmia eikä fyysisiä virtauksia jäsenvaltioiden välillä tai muulla tavoin vaikuttaa näihin suunnitelmiin tai fyysisiin virtauksiin. Fingridin näkemyksen mukaan Suomessa ei ole mekanismeita, jolla hallittaisiin rajat ylittävää osallistumista Suomen tehoreservijärjestelmään.

Fingrid näkee, että Manner-Suomen mahdollisessa tehovajetilanteessa sähkön todennäköiset virtaussuunnat eri rajasiirtoyhteyksillä olisivat Manner-Suomeen päin. Tällaisessa tilanteessa kaikki siirtokapasiteetti olisi todennäköisesti täydellä teholla tuomassa sähköä Manner-Suomeen markkinaehtoisesti tehovajetilanteen paikkaamiseksi. Mikäli siirtokapasiteetti ei olisi täydellä tuonnilla, luultavasti rajasiirtoyhteyden toisella puolella ei ole tarjolla olevaa kapasiteettia Manner-Suomen tehovajetilanteen korjaamiseksi. Mikäli tehovajetilanne on muodostunut sähkön tuonnista johtuvan häiriötilanteen vuoksi, siirtoyhteyden takana oleva tehoreservikapasiteetti ei mitään todennäköisimmin pysty auttamaan tehovajetilanteen korjaamisessa. Siirtoyhteyksien takana oleva tehoreservikapasiteetti ei ole varma tapa tehovajetilanteen paikkaamiseksi.

Fingrid näkee myös, että sen toimivaltuudet Manner-Suomen ulkopuolella olevien laitosten ajoon määräyksessä ovat jossain määrin rajalliset. Fingridin toimivaltuudet perustuisivat kahdenväliseen sopimukseen Fingridin ja kyseisen tehoreservihaltijan välillä. Fingrid ei voi ylittää paikallisen kantaverkkoyhtiön oikeuksia sopimuksessa. Yhteenvetona Fingrid toteaa, että nykyisillä markkinamekanismeilla rajat yli osallistuminen Suomen tehoreservijärjestelmään ei ole mahdollista ilman, että se heikentäisi markkinaehtoista siirtoa alueiden välillä.

Afryn selvitys

Energiavirasto tilasi Afry Management Consulting Oy:ltä (jäljempänä Afry) selvityksen tehoreservin määrästä kausille 2022–2023 ja 2023–2024. Osana selvitystä Afry tarkasteli Ruotsin ja Viron sähkön siirtoyhteyksien käyttöä niinä tunteina, kun simulaatio näytti Suomessa tehovajetta.

Selvitys osoitti, että vapaata sähköntuontikapasiteettia ei ole luotettavasti saatavilla manner-Suomen tehovajetilanteessa.

Jos Suomi on ainoa tehovajemaa, simulaatioiden perusteella vapaata siirtokapasiteettia tehoreserviä varten Ruotsista tai Viirosta ei ole käytettävissä.

Suomen tehovaje itsessään voi myös johtua vikaantuneesta siirtoyhteydestä, jolloin kyseisen yhteyden takana oleva tehoreservikapasiteetti ei auttaisi Suomea tehovajetilanteessa.

Julkinen kuuleminen rajat ylittävän osallistumisen edellytyksistä tehoreservijärjestelmään

Energiavirasto antoi sidosryhmille hallintolain (2003/434) 41 §:n mukaisen mahdollisuuden antaa lausunto rajat päätösluonnoksesta rajat ylittävän osallistumisen edellytyksistä tehoreservijärjestelmään. Julkinen kuuleminen järjestettiin

aikavälillä 8.4.2022–21.4.2022. Energiavirasto sai konsultaatioon liittyen yhden lausunnon Energiateollisuus ry:ltä.

Energiateollisuus ry piti Energiaviraston päätösluonnoksessa esittämiä perusteluja olla hyväksyttävänä Suomen tehoreservijärjestelmään kapasiteettia, joka sijaitsee tehoreservilain 5 §:n määrittelemillä alueilla manner-Suomen ulkopuolella perusteltuina. Energiateollisuus ry:n näkemyksen mukaan mahdollisissa manner-Suomen tehovajetilanteissa vapaana olevan siirtokapasiteetin määrä jäisi käytännössä epävarmaksi, jolloin rajat ylittävää osallistumista Suomen tehoreserviin ei voida pitää lähtökohtaisesti perusteltuna.

Perustelut

Sähkön sisämarkkina-asetuksen 26 artiklan mukaan muiden kapasiteettimekanismien kuin strategisten reservien ja, jos se on teknisesti mahdollista, strategisten reservien on oltava avoimia toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevien kapasiteetin tarjoajien suoralle rajat ylittävälle osallistumiselle tässä artiklassa säädetyin edellytyksin. Suomen tehoreservijärjestelmä on asetuksen tarkoittama strateginen reservi, jonka osalta rajat ylittävä osallistuminen Ahvenanmaalta, Ruotsista, Virosta tai Norjasta on sallittava, mikäli se on teknisesti mahdollista.

Energiavirasto pyysi asian arvioimiseksi lausunnon Fingridiltä, minkä lisäksi tehoreservin määrää koskevan selvityksen yhteydessä laadittiin analyysi tehoreservin käyttöönottoon liittyvistä markkinaolosuhteista.

Fingrid toi esiin lausunnossaan muun muassa, että sen mahdollisuudet vaikuttaa manner-Suomen ulkopuolella olevien laitosten ajoon ovat rajalliset. Fingridin toimivaltuudet perustuisivat kahdenväliseen sopimukseen, mutta Fingrid ei voisi ylittää paikallisen kantaverkkoyhtiön oikeuksia sopimuksessa.

Energiavirasto toteaa, että Fingridin lausunnon perusteella on ilmeistä, että manner-Suomen ulkopuolisten laitosten tehoreservijärjestelmään osallistumiseen liittyy teknisiä rajoitteita.

Rajat ylittävä osallistuminen Suomen tehoreserviin vaatii, että siirtoyhteyksillä tuontikapasiteettia olisi luotettavasti käytettävissä Suomen tehovajetilanteessa.

Vapaata siirtokapasiteettia manner-Suomen tehovajetilanteessa on simulaatioiden perusteella käytettävissä yleensä vain silloin, kun Suomen lisäksi myös naapurimaissa koetaan samanaikainen sähköpulatilanne, mikä vaikuttanee kuitenkin manner-Suomen ulkopuolella olevan laitoksen mahdollisuuksiin olla käytettävissä Suomen tehotilanteen korjaamiseksi. Tilanteissa, joissa Suomi on ainoa tehovajemaa, Suomeen tuotaisiin sähköä siirtoyhteyksien maksimikapasiteetilla, jolloin manner-Suomen ulkopuolella olevia laitoksia ei olisi mahdollista hyödyntää Suomen tehotilanteen parantamiseksi. Sama rajoitus koskisi manner-Suomen ulkopuolella olevien laitosten hyödyntämistä, jos Suomen tehovaje johtuu vikaantuneesta siirtoyhteydestä.

Energiavirasto toteaa, että Ahvenanmaan ja Manner-Suomen välillä on 100 megawatin Ålink-tasavirtakaapeli, jota Energiaviraston tiedon mukaan ei tämän päätöksen antamishetkellä käytetä markkinaehtoisesti, kuten Manner-Suomen ja tehoreservilain 5 §:n mainitsemien maiden välisiä siirtoyhteyksiä. Kaapelin omistaa

Kraftnät Åland ja sen ensisijainen tarkoitus on ollut Ahvenanmaan sähkön saannin turvaaminen tilanteissa, joissa yhteys Ahvenanmaalta Ruotsin SE3-alueeseen on poissa käytöstä. Energiavirasto katsoo, että vaikka Ålink-kaapelin käyttöä laajennettaisiin edellä esitetystä, koskisi kaapelin siirtokapasiteetin käyttöä samat aiemmin esitetyt lainalaisuudet, kuten muitakin siirtoyhteyksiä, jolloin siirtokapasiteettia ei olisi luotettavasti käytettävissä manner-Suomen tehovajetilanteen korjaamiseksi.

Ottaen huomioon, että tehoreservijärjestelmän tarkoituksena on taata, että tehovajetilanteessa tehoreservikapasiteettia on riittävästi saatavilla Suomen tehotilanteen parantamiseksi, Energiavirasto toteaa, että Suomen tehovajetilanteessa vapaana olevan siirtoyhteyksien tuontikapasiteetin määrä jäisi käytännössä epävarmaksi, jolloin rajat ylittävää osallistumista Suomen tehoreserviin ei voida pitää lähtökohtaisesti perusteltuna.

Energiavirasto toteaa tämän perusteella, että manner-Suomen ulkopuolella sijaitsevan tehoreservikapasiteetin luotettava käytettävyys parantamaan tehotilannetta Suomen tehovajetilanteessa edellyttäisi, että siirtoyhteyksien tuontikapasiteetista etukäteen varattaisiin osa tehoreservikäyttöä varten. Tämä kuitenkin Energiaviraston näkemyksen mukaan vähentäisi markkinoille tarjottavaa siirtokapasiteettia, mikä edelleen heikentäisi markkinaehtoista kysynnän ja tarjonnan tasapainon saavuttamista ja siten lisäisi tehovajeen todennäköisyyttä manner-Suomessa.

Näin ollen Energiavirasto toteaa, ettei vallitsevissa olosuhteissa tehoreservijärjestelmän tarkoitus huomioon ottaen voida katsoa olevan edellytyksiä tarjota Suomen tehoreservijärjestelmään tehoreservilain 5 §:n mainitsemista maissa mukaan lukien Ahvenanmaalla sijaitsevaa kapasiteettia.

Ratkaisu

Suomen tehoreservijärjestelmään ei ole mahdollista tarjota tai hyväksyä mukaan kapasiteettia, joka sijaitsee tehoreservilain 5 §:n määrittelemillä alueilla manner-Suomen ulkopuolella.

Päätös on voimassa toistaiseksi.

Päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

Sovellettavat säädökset

Laki sähköntuotannon ja -kulutuksen välistä tasapainoa varmistavasta tehoreservistä (117/2011) 5 §, 21 §

Muutoksenhaku

Valitusosoitus asianosaiselle markkinaoikeuteen päätöksen liitteenä

VALITUSOSOITUS

Valitusoikeus hallintopäätöksestä

Energiaviraston antamaan hallintopäätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) säädetään. Valituskelpoisella hallintopäätöksellä tarkoitetaan päätöstä, jolla asia on ratkaistu tai jätetty tutkimatta.

Hallintopäätökseen saa hakea muutosta valittamalla se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa ja se, jonka valitusoikeudesta laissa erikseen säädetään.

Valitusviranomainen

Valitusviranomainen Energiaviraston päätökseen on markkinaoikeus.

Valituksen tekeminen ja valitusaika

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Jos tiedoksianto on toimitettu tavallisena tiedoksiantona postitse kirjeellä vastaanottajalle, katsotaan hänen saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Mikäli päätös annetaan hakijalle tiedoksi sähköisenä viestinä, päätös katsotaan annetuksi tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Jos päätös on postitettu saantitodistusta vastaan, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon saantitodistuksen osoittamana aikana. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksiantopäivää ei oteta lukuun.

Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen kolmantena päivänä sijaistiedoksiantoa koskevan tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä. Viranomaisen tietoon asian katsotaan tulleen kirjeen saapumispäivänä.

Kun valituksen tekemisen määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen. Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Valituksen tekemisestä säädetään lisäksi sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003). Määräaikojen laskemisesta säädetään säädettyjen määräaikain laskemisesta annetussa laissa (150/1930).

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta (*valituksen kohteena oleva päätös*);
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (*vaatimukset*);
- vaatimusten perustelut; sekä
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä tuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (*prosessiosoite*). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi tuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Oikaisuvaatimuksen tekijä saa valittaessaan oikaisuvaatuspäätöksestä esittää vaatimuksilleen uusia perusteluja. Hän saa esittää uuden vaatimuksen vain, jos se perustuu olosuhteiden muutokseen tai oikaisuvaatimuksen tekemisen määräajan päättymisen jälkeen valittajan tietoon tulleeseen seikkaan.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä:

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta; sekä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.
- asiamiestä käytettäessä valtakirja, sen mukaan kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 32 §:ssä säädetään.

Valituskirjelmän toimittaminen valitusviranomaiselle

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa markkinaoikeuteen, jonka osoite on:

**Sörnäistenkatu 1
00580 HELSINKI**

faksi: 029 56 43314

sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi

Valituskirjelmä voidaan toimittaa valitusviranomaiselle myös postitse.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Kun valituskirjelmä toimitetaan hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta, liitteet voi toimittaa skannattuna asiointipalvelussa tai kirjeitse. Kirjeitse toimitettaessa mainitse asiasta asiointipalvelun Viesti-kentässä.

Valituskirjelmän lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksu 2120 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä.